

Бабічев О. І., Котенєва І. С. З досвіду національно-патріотичного виховання студентів у ЛНУ імені Тараса Шевченка. ВІСНИК Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) № 7 (312) червень 2017 Частина I с. 130-139

Анотація. У статті представлено досвід національно-патріотичного виховання студентської молоді в ЛНУ імені Тараса Шевченка. Розкрито особливості національно-патріотичного виховання молоді в умовах вимушеної евакуації ВНЗ, знаходження вишу в зоні проведення АТО.

Ключові слова: виховання студентської молоді, національно-патріотичне виховання, національна ідентичність, пограниччя Сходу України, гібридна війна, інформаційно-психологічне маніпулювання.

Бабічев О. І., Котенєва І. С.

проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна, babichev_ai@ukr.net
доцент кафедри педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна, koteneva_is@ukr.net

З ДОСВІДУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В ЛНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО

Сьогодні Україна переживає один з найскладніших періодів свого розвитку, переживає складні, але визначальні для долі нашої держави часи. Вже три роки в нашій країні іде війна. Війна підступна, жорстока. Три роки, не зважаючи уваги ні на які прогнози, наш народ протистоїть ворогові. За цей час змінилася наша армія. Стала сильною, боєздатною. Всьому суспільству доводиться складати іспит на стійкість, мужність, порядність, визначеність поглядів і переконань. Особливо вразливою категорією в такій ситуації є студентська молодь, оскільки це найбільш помітна суспільна група, яка з одного боку впливає на соціальний, моральний, духовний розвиток суспільства, а з іншого – відкрита для пошуку ідеалів та цінностей.

Ураховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо. У цих умовах для сучасної української школи пріоритетним напрямком роботи має стати національно-патріотичне виховання особистості, яке потребує формування національно-патріотичної свідомості, а саме: особистісної ідентифікації зі своєю нацією, віри в духовні сили та майбутнє країни, волі до праці на користь народу; усвідомлення моральних та культурних цінностей. Головною домінантою національно-патріотичного виховання дітей та молоді є формування в особистості ціннісного ставлення до суспільства, держави та самої себе; відчуття своєї належності до України, усвідомлення єдності власної долі з долею своєї країни; активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції.

Мета статті – оприлюднити досвід національно-патріотичного виховання студентської молоді ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Як показують події останніх років, забезпечення належним чином національного суверенітету і територіальної цілісності України потребує докорінного реформування вітчизняної системи виховання молоді, її спрямування на становлення свідомих громадян і патріотів української соборності.

Нині проблема патріотичного виховання набуває особливого значення, оскільки від її вирішення багато у чому залежить майбутнє нашої нації. І саме складний воєнний час, який є зараз в Україні, показує, що національно-патріотичне виховання у східних областях

України є надважливим завданням сьогодення, бо його актуальність в нашому регіоні доведена самим життям.

Останні три роки університет перебуває в умовах вимушеної евакуації в м. Старобільськ, але й у такій ситуації він продовжує залишатися соціально-культурним осередком в якому створена й діє система національно-патріотичного виховання молоді, яка покладена в основу Освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді ЛНУ імені Тараса Шевченка, головні завдання якої реалізуються через організацію та проведення заходів за такими напрямками:

- Формування національної свідомості й відповідальності за долю України та виховання бережливого ставлення до української культури.
- Утвердження засад державної мови в університеті.
- Виховання громадянського обов'язку перед Україною.
- Формування високого рівня правової культури, поваги до Конституції України, законів України, державної символіки.
- Підтримка традицій університету й формування університетського патріотизму.
- Формування громадянської свідомості й відповідальності студентів, сприяння розвитку та підтримка діяльності студентського самоврядування.
- Формування національно-культурних традицій молоді в умовах євроінтеграції.

Задля імплементації Освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді була розроблена Дорожня карта.

У сучасних умовах актуальним завданням є саме теоретичне переосмислення підвалин патріотизму й практичне їх утілення та формування нових підходів до національно-патріотичного виховання молоді. Утілення цієї ідеї залежить від багатьох факторів. З-поміж них не останню роль відіграє трансформація освіти та виховання в напрямі переорієнтації на послідовну демократизацію всього навчально-виховного процесу, освітньої педагогічної ідеології, в тому числі громадянської освіти та національно-патріотичного виховання, урахування особливостей східного регіону України.

З огляду на воєнно-політичні події, що відбулися на Сході, в університеті було переглянуто ставлення до проблеми національно-патріотичного виховання студентів та зроблено деякі важливі акценти. Зокрема, визначено такі пріоритетні напрями роботи, як: формування національно-культурної ідентичності, активної громадянської та державницької позиції та почуття власної гідності, подолання історичних та соціопсихологічних негативних стереотипів, врахування сучасних особливостей пограниччя Сходу України, протидія інформаційно-психологічному маніпулюванню свідомістю особистості тощо.

У зв'язку з глобалізацією як визначальним процесом розвитку сучасної цивілізації однією з нагальних проблем є збереження національної ідентичності, яку досліджували С. Хантінгтон, Е. Гелнер, Е. Гідденс, Ю. Габермас, А. Етціоні та Е. Сміт, К. Хюбнер; Я. Грицак, Л. Губерський, М. Козловець, М. Михальченко та ін.

Перед нашою країною сьогодні стоїть проблема національної ідентичності у двох площинах – формування (збереження) нації як основи громадянської єдності та міцного суверенітету, а також забезпечення реалізації інтересів громадян безвідносно їх етнічної, мовної, релігійної та політичної визначеності. Саме тому, найважливіше завдання університету у площині формування національної ідентичності полягає в тому, щоб не лише забезпечити студентську молодь знаннями стосовно історії людства та країни, краю, культури, сфери відносин «людина-держава», а й напрацювати багатокomпонентні механізми, які б забезпечували формування національної ідентичності та національної свідомості, які не є сталими утвореннями і можуть змінюватися впродовж всього життя людини[1, 5]. Реалізуючи означено завдання, викладачі та студенти університету ведуть величезну культурно-пошукову роботу зі збереження національно-культурних традицій

Луганщини. Так, наприклад, у межах Всеукраїнського дня вишиванки було проведено низку зальноуніверситетських конкурсів серед викладачів, студентів і співробітників «Вишиванка своїми руками», «Моя родина у вишиванці», «Веселкою сплелися кольори», метою яких є збереження і використання вишиванки як унікального феномену культурного надбання українського народу. Власноруч створені вишиванки учасники конкурсів продемонстрували під час загальноуніверситетської акції-флешмобу «Я люблю Україну!». Започатковано також низку конкурсів, зокрема творчі конкурси «Образне слово Луганщини», «Боріться – поборете!», історико-літературний конкурс «В дитинстві відкриваєш материк, який назветься потім – Батьківщина», «Скарби твої безцінні, Україно!».

Визначаючи специфіку національно-патріотичного виховання молоді на Сході України, ми насамперед виходимо з того, що ця територія є пограниччям, наразі це, з одного боку, кордон Росії, з іншого – зона розмежування із так званим ЛНР, ДНР. Концепції пограниччя досліджували Н. Беспам'ятних, Я. Верменич, В. Грибовський, В. Кочан, О. Кривицька, О. Сухомлинов, М. Тлостанова, С. Троян та ін.

В наш складний час «парадигма пограниччя освоює уже не лише територіальний, але й ментальний простір», «ментальні кордони тобто («кордони в голові»)), які формують дискурси політичної легітимації навіть більшою мірою, ніж реальні кордони» [2]. Також тут формуються різні виміри суспільної свідомості, суб'єктивний характер репрезентацій та інтерпретацій навколишньої дійсності. У наявності ціннісний розкол та розгубленість значної кількості населення у регіоні.

Зважаючи на вище зазначене, актуальним стає новий аспект у національно-патріотичному вихованні молоді – виховання «почуття кордону». Саме «почуття кордону» дає можливість особистості відчути територіальну цілісність держави, сприяє розвитку бар'єрної функції державного кордону[3]. Сучасне національно-патріотичне виховання молоді повинно також враховувати: наявні в студентів Сходу України тенденції сприйняття реальності крізь призму суб'єктивного та емоційно забарвленого світовідчуття; можливість аналізу суб'єктами виховного впливу існуючої реальності з позицій домінування того чи іншого етносу, суб'єктивного характеру сприйняття та інтерпретації світу, наявність ціннісної розгубленості молоді; наявну своєрідну самоідентифікацію особистості з регіоном[3, 6].

Вище зазначене зумовлює актуалізацію у виховному просторі університету та національно-патріотичному вихованні зокрема таких проблем, як:

- громадянська інфантильність, патерналізм, сприйняття реальності крізь призму суб'єктивного та емоційно забарвленого світовідчуття;
- аналіз реальності з позицій домінування того чи іншого етносу;
- ставлення до Іншого (в духовному, етнічному та культурному вимірі);
- емоційна пам'ять щодо жахливих подій, індивідуальні прийоми компенсації емоційних розладів внаслідок емоційних та моральних втрат війни тощо;
- подолання та попередження проявів громадянської та етнічної депривації, які насамперед пов'язані із духовно-культурним вакуумом та неможливістю задовольнити свої потреби щодо участі у громадянському суспільстві через реалізації політичних прав особистості;
- підвищення ролі цінностей, як об'єднуючого фактору;
- дотримання співвідношення громадянських прав та обов'язків, прав на свободу думки та свободу вираження поглядів;
- гуманітарні аспекти політики деокупації;
- соціально-педагогічні та психологічні механізми примирення в умовах деокупації, усвідомлення поняття «провини»;
- вивчення досвіду гуманітарних практик на пост конфліктних територіях.

Тому наразі актуалізується необхідність виявлення специфіки патріотичного виховання в умовах пограниччя та пошуку ефективних шляхів виховання громадянина-патріота і, відповідно, утвердження його громадянської ідентифікації як на теоретичному так і на практичному рівні. Саме тому серед особливостей національно-патріотичного виховання студентів університету ми виокремлюємо такий аспект, як подолання патерналізму, орієнтації на радянське минуле, ціннісної розгубленості, поділу на групи „Ми” та „Вони”, наслідків тривалого перебування в ситуаціях інформаційного дисонансу, психологічної неготовності визнати власні помилки у визначенні життєвих пріоритетів. У подоланні яких впроваджено систему тренінгів національно-патріотичної спрямованості: «З Україною в серці», «Бренд. Україна», «10-топ видатних українців», «Україна в синьо-жовтих прапорах». Саме тренінгові форми допомагають отримати зміни на поведінковому рівні, формувати почуття патріотизму як цінність. Через власні почуття та емоційні переживання учасники тренінгу занурюються у зміст проблеми і набувають практичних умінь. Цьому присвячено також кураторські години, на яких можлива самоідентифікація особистості із регіоном, країною і, відповідно, утвердження громадянської ідентифікації. Прикладом таких заходів є: «Громадянські цінності студентської молоді України», «Ми – громадяни Української держави», «Луганщина: її місце і роль у духовній спадщині України». На засіданнях правового клубу університету проходять тематичні диспути, зокрема: «Українська національна ідея: погляд молоді», «Український патріот: риси до портрету», «Майбутнє залежить від сьогодення», «Немає більшої честі, ніж захищати Вітчизну», «Українське військо: історія і сучасність». Уже традиційними стали зустрічі студентів університету з учасниками антитерористичної операції на Сході України, ветеранами АТО, військовослужбовцями Збройних Сил України.

Сьогодні, як ніколи, українці прагнуть миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. І тому варто зазначити, що добročинність в університеті поширюється й набирає патріотичного звучання та ознак розвиненого волонтерського руху. Події останнього періоду, потужний сплеск національної самосвідомості, дієвого патріотизму українців привів до актуалізації національно-патріотичної активності студентів університету у проведенні майстер-класів: зі створення віночків «Дивоцвіт моєї Батьківщини»; «Українська зачіска»; виготовлення традиційної ляльки-мотанки; з аквагриму та фейс-арту «Барви України». Задля надання необхідної допомоги для покращення побуту захисників Вітчизни; підтримання морального духу військовослужбовців в усіх структурних та відокремлених підрозділах університету працюють волонтерські загони, які виїжджають до місць дислокації військовослужбовців зі святковими концертами; надають безкоштовні перукарські послуги захисникам нашої держави; виготовляють для них обереги. Задля підтримки дітей, батьки яких загинули під час воєнних подій на сході України, волонтери університету взяли участь у програмі наставництва «Старший брат».

Зважаючи на реалії сьогодення та ситуацію перебування університету в умовах евакуації, поширено коло об'єктів виховного впливу. Це військові, що демобілізувались з зони бойових дій; особи, постраждали внаслідок бойових дій, внутрішньо переміщені особи – як діти, так і дорослі. В умовах переміщення з одного соціокультурного середовища в інше (навіть якщо це в межах однієї області) виникає необхідність адаптуватися до нових умов життя, причому успішність такої адаптації залежить від багатьох факторів. Ситуація, в якій опинилися студенти вимушені переселенці, стала своєрідним професійним викликом для всієї педагогічної громадськості. Молодь, переважно студентство, змушені повністю змінювати свій звичний спосіб життя, оточення та систему навчання. Адже переведення до нового навчального закладу в більшості випадків взаємопов'язане зі стресом, страхом перед змінами, новим колективом та новим місцем. Кожен студент вимушений переселенець стикається з низкою проблем, які включають в себе всі сфери людського життя: економічні, соціальні, побутові, організаційні та психологічні. Саме тому в університеті постійно проводиться

консультативна робота щодо захисту їхніх прав, свобод і законних інтересів. У рамках проекту „Психосоціальна стабілізація постраждалих від конфлікту в Україні” за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини, та Мальтійської служби допомоги Україні проведено значну роботу з адаптації студентів університету та вимушених переселенців.

В рамках залучення до краєзнавчої роботи, в руслі національно-патріотичного становлення особистості, усвідомлення своєї національної й генетичної приналежності до рідного краю, створено своєрідний рекламний продукт «Луганщина – світанок України» для участі у днях Луганщини. З’явилися нові форми роботи, а саме – еколого-патріотичні акції: «Алея героїв АТО», «Тюльпан слави», «Україна в екологічному ковчезі планети».

В сучасних умовах цивілізаційних трансформацій, розвитку інформаційного суспільства, поширення інформаційно-психологічного протиборства в Україні та світі актуальною постає проблема протистояння інформаційно-психологічному впливу в суспільстві та інформаційній сфері[4].

Означене зумовило особливості роботи університету в умовах інформаційно-психологічного маніпулювання свідомістю молоді та призвело до появи нових напрямів у роботі суб’єктів соціально-гуманітарного процесу. Такими напрямками в умовах інформаційно-психологічного впливу на особистість, перебування вишу в зоні проведення АТО та в умовах вимушеної евакуації є: соціально-психологічна підтримка та адаптація студентів до умов навчання в зоні проведення АТО, вимушеної евакуації та інформаційно-психологічного впливу. У межах цього напрямку проводиться робота з підтримки та посилення корпоративної гідності університету; висвітлення та дублювання інформації щодо соціального захисту студентів в Україні та університеті; психологічна підтримка та адаптація студентів щодо особливостей навчання в умовах інформаційно-психологічного впливу на особистість, перебування вишу в зоні проведення АТО та в умовах вимушеної евакуації; розміщення на сайтах університету цікавих публікацій, виступів керівничей держави, керівництва закладу, звернень, положень; розміщення посилань на цікаві публікації тощо. Інформаційно-роз’яснювальна робота наповнена: постійним поновленням інформаційного поля сайтів; висвітлення інформації МОН України; заходами спрямованими на знайомство першокурсників з історією закладу; розширення можливостей офіційних сайтів університету в пропаганді власного досвіду щодо особливостей роботи в умовах інформаційно-психологічного впливу на особистість, перебування в зоні проведення АТО та в умовах вимушеної евакуації; поліпшення інформаційно-роз’яснювальної роботи щодо політичного нейромаркетингу, нейролінгвістичного програмування та маніпулятивного впливу країни-агресора через висвітлювання інформації під час проведення виховних заходів в роботі клубів, творчих об’єднань та повсякденної роботи кураторів за такою тематикою:

- Чорний піар і чорна риторика (Чорний піар як сугестивна технологія. Чорний піар: підходи, зміст, принципи. Сугестія як психолінгвістична основа чорного піару. Піартехніки: реалізація сугестії. Чорна риторика – маніпулятивна технологія чорного піару. Принципи й правила чорної риторики: сугестивний підхід).
- Особливості здійснення сугестивного впливу в Інтернеті (Інтернет як нове середовище сугестивного впливу. Сугестія в Інтернеті: інформаційно-комунікативні передумови. Сугестивний вплив в Інтернеті як аспект соціальних комунікацій. Принципи сугестивної лінгвістики в Інтернет комунікації. Реалізація сугестії в жанрах Інтернету. Медіавіруси. Комп’ютерні ігри. Блоги.).
- Сучасні технології нейролінгвістичного програмування та політичний нейромаркетинг. Захист від маніпулятивного впливу (Основні поняття психологічного захисту й протидія маніпулятивному впливу. Як розпізнати загрозу маніпулювання та протидіяти йому).
- Нейролінгвістичне програмування та профілактика терористичної діяльності.

- Феномен інформаційного тероризму як загрози національній безпеці.

Яскравим прикладом такого маніпулювання є гібридна війна в Україні, а її результатом – анексія кримського півострова та втрата контролю над частиною східноукраїнських територій. Способом протидії негативному інформаційному впливу на свідомість та психіку особистості є інформаційно-психологічна протидія як складник інформаційно-психологічної боротьби. Одним з провідних засобів інформаційно-психологічної протидії є освіта та виховні впливи, які актуалізують педагогічний супровід студентів та студентів вимушених переселенців, які спрямовані на мобілізацію інтелектуальних та емоційних сил особистості задля ефективного протистояння інформаційній агресії, політичному тиску та маніпулюванню.

Метою супроводу вбачаємо – навчити особистість пристосовуватися до дійсності й долати психотравмуючі впливи. Завданням – формувати відчуття безпеки, спокою і надії, зв'язок з іншими людьми, сприяти доступу до соціальної, фізичної та емоційної підтримки, зміцнювати віру в свої можливості, сприяти адаптації до нових умов, набуття власної цілісності, значущості, усвідомлення сенсу буття[6].

Для повноцінного входження студентів вимушених переселенців в навчально-виховний процес університету створюються спеціально змодельовані ситуації успіху: стимулювання ініціативи, творчості, прагнення до самостійності; відмова від надмірної опіки; надання права вибору, уникання практики примусу; надання часу для самостійної вільної діяльності, усамітнення. Надається змога завершити розпочату справу і побачити кінцевий результат своєї діяльності; зіставити успіхи з попередніми досягненнями; задовольнити потреби у визнанні шляхом заохочення, схвалення, позитивної оцінки дій та результатів діяльності.

Отже сьогодні університет є одним з провідних в національному-патріотичному вихованні студентів Сходу України. Він став своєрідним майданчиком для інтеграції в український освітній простір молоді з непідконтрольних та окупованих України територій. На його базі організовано взаємообмін досвідом та культурними традиціями між науковцями, освітянами, діячами культури, мистецтва і спорту з різних регіонів нашої країни, який поступово розвінчує міф про полярність Сходу і Заходу України, що мінімізує недовірливе ставлення місцевого населення до Збройних сил України та держави взагалі.

Список використаної літератури

- 1. Бистрицький Є.** Національна ідентичність і громадянське суспільство / Євген Бистрицький, Олег Білий, Роман Зимовець, Роман Кобець, Світлана Лозниця, Сергій Пролеєв. – К. : Дух і Літера, 2015. – 452 с.
- 2. Верменич Я. В.** Донбас як порубіжний регіон: територіальний вимір / Я. В. Верменич. – К. : Інститут історії України НАН України, 2015. – 69 с.
- 3. Верменич Я. В.** Південна Україна на цивілізаційному пограниччі / Я. В. Верменич ; відп. ред. В. А. Смолій. – К. : Інститут історії України НАН України, 2015. – 482 с.
- 4. Інформаційний вплив: теорія і практика прогнозування : монографія / за ред. П. Д. Фролова ; Національна акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – К. : Міленіум, 2011. – 304 с.**
- 5. Козловець М. А.** Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації : монографія / М. А. Козловець. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.
- 6. Особистість в умовах кризових викликів сучасності : матеріали методологічного семінару НАПН України (24 берез. 2016 р.) / за ред. академіка НАПН України С.Д. Максименка. – К., 2016. – 629 с.**
- 7. Розумний М. М.** Виклики національного самовизначення: монографія / М. М. Розумний. – К. : НІСД, 2016. – 196 с.

Бабічев О.І., Котєнєва І.С. З досвіду національно-патріотичного виховання студентів в ЛНУ імені Тараса Шевченка

У статті представлено досвід національно-патріотичного виховання студентської молоді в ЛНУ імені Тараса Шевченка. Розкрито особливості національно-патріотичного

виховання молоді в умовах вимушеної евакуації ВНЗ, знаходження вишу в зоні проведення АТО. Схарактеризовано такі пріоритетні напрями роботи університету, як: формування національно-культурної ідентичності, активної громадянської та державницької позиції та почуття власної гідності, подолання історичних негативних стереотипів, врахування сучасних особливостей пограниччя Сходу України, протидія інформаційно-психологічному маніпулюванню свідомістю особистості. Розкрито специфіку патріотичного виховання в умовах пограниччя. Визначено актуальні проблеми національно-патріотичного виховання студентської молоді в умовах гібридної війни.

Ключові слова: виховання студентської молоді, національно-патріотичне виховання, національна ідентичність, пограниччя Сходу України, гібридна війна, інформаційно-психологічне маніпулювання.

Баби́чев О.И., Котенева И.С. Из опыта национально-патриотического воспитания студентов в ЛНУ имени Тараса Шевченко

В статье представлен опыт национально-патриотического воспитания студенческой молодежи в ЛНУ имени Тараса Шевченко. Раскрыты особенности национально-патриотического воспитания молодежи в условиях вынужденной эвакуации вуза, пребывания в зоне проведения антитеррористической операции. Охарактеризованы такие актуальные и приоритетные направления работы университета, как: формирование национально-культурной идентичности, активной гражданской и государственной позиции и чувства собственного достоинства, преодоление исторических негативных стереотипов сформированных у населения восточных регионов, учет современных особенностей пограничья Востока Украины, противодействие информационно-психологическому манипулированию сознанием личности. Раскрыта специфика национально-патриотического воспитания студенческой молодежи пограничья. Определены актуальные проблемы и направления национально-патриотического воспитания студенчества университета в условиях гибридной войны, вынужденного перемещения вуза, его расположения в условиях социокультурного пограничья Востока Украины.

Ключевые слова: воспитание студенческой молодежи, национально-патриотическое воспитание, национальная идентичность, пограничье Востока Украины, гибридная война, информационно-психологическое манипулирование.

Babichev O. I, Koteneva I.S. From experience of national-patriotic education of students in LNU of a name of Taras Shevchenko

In the article experience of national-patriotic education of student's youth in LNU of a name of Taras Shevchenko is presented. Features of national-patriotic education of youth in the conditions of the compelled evacuation of the university, stay in a zone of carrying out antiterrorist operation are opened. Such actual and priority directions of work of university, as : formation of national-cultural identity, an active civil and state position and self-respect, overcoming of historical negative stereotypes generated of east regions population, the account of modern features of a border land of the East of Ukraine, counteraction to an information-psychological manipulation consciousness of the person are characterised. Specificity of national-patriotic education of student's youth of a border land is opened. Actual problems and directions of national-patriotic education of students of university in the conditions of the hybrid warfare, the compelled moving of the university, its arrangement in conditions social - cultural border land of the East of Ukraine are defined.

Keywords: education of student's youth, national-patriotic education, national identity, a border land of the East of Ukraine, hybrid warfare, an information-psychological manipulation.